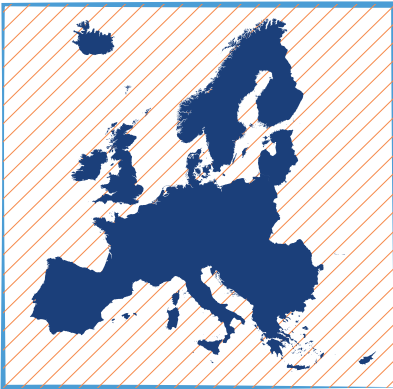

ЕВРОПЕЙСКИ СТРУКТУРНИ И ИНВЕСТИЦИОННИ ФОНДОВЕ: подпомагат промяната ежедневно АКТУАЛНОТО СЪСТОЯНИЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО ЗА 2019 Г.

ЕВРОПЕЙСКО ТЕРИТОРИАЛНО СЪТРУДНИЧЕСТВО ПРОГРАМИ INTERREG И МАКРОРЕГИОНАЛНИ СТРАТЕГИИ

1. ЕВРОПЕЙСКО ТЕРИТОРИАЛНО СЪТРУДНИЧЕСТВО — НАПРЕДЪК НА ПРОГРАМИТЕ INTERREG ОТ ГЛЕДНА ТОЧКА НА ФИНАНСИРАНЕТО И СЪОТВЕТНИТЕ ПРОЕКТИ.

Европейското териториално сътрудничество (Interreg) е основен стълб на политиката на сближаване на ЕС. Неговата цел е държави и региони от различни държави да обединят усилия, за да работят съвместно за справяне със своите общи предизвикателства.

Общите действия, по-известни като програми Interreg, се изпълняват на различни равнища:

- ▶ **53 трансгранични програми** са насочени към подобряване на живота на гражданите в регионите по вътрешните граници на ЕС;
- ▶ **15 програми за транснационално сътрудничество** се изпълняват стратегически в национални територии, които имат сходни характеристики и са изправени пред сходни предизвикателства, които могат да се преодолеят само със съвместни усилия;
- ▶ **4 програми за междурегионално сътрудничество** обхващат взаимосвързани въпроси,

като изграждане на капацитет, събиране на данни или сътрудничество между градски райони в рамките на европейския континент;

държавите извън ЕС се възползват също от:

- ▶ **10 програми за сътрудничество с присъединяващи се държави, а именно трансгранични програми Interreg по линия на Инструмента за предприєдинителна помощ (ИПП)** (повечето от които се изпълняват в региони по границата между балкански държави и държави членки),
- ▶ **15 програми за сътрудничество с източни и южни съседни държави, а именно трансгранични програми Interreg по линия на Европейския инструмент за съседство (ЕИС).**

Като цяло, през 2019 г. е отбелязан значителен напредък по програмите Interreg. До голяма степен бюджетите на програмите вече са разпределени за избрани проекти, които възлизат на 88 % от общите средства от Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР), отпуснати за Interreg за периода 2014—2020 г.

Повечето от тези програми допринасят за изпълнението на приоритетите на Европейската комисия. Голяма част от инвестициите се използват за **околната среда** (опазване на биологичното разнообразие и мерки за предотвратяване на наводнения и пожари), както и за **научни изследвания и иновации** (ангажирани са над **4 500 дружества** и почти **2 300 изследователски институции**).

2. СЪТРУДНИЧЕСТВОТО Е В ОСНОВАТА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ДУХ: ОСВЕН ФИНАНСОВА ПОМОЩ НИЕ ПРЕДОСТАВЯМЕ ПОДКРЕПА ЗА СОЛИДАРНОСТИ ДИАЛОГ ЗА СПРАВЯНЕ СОБЩИТЕ ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА

- Четирите макрорегионални стратегии, а именно европейската стратегия за региона на Балтийско море (EUSBSR), европейската стратегия за региона на река Дунав (EUSDR), европейската стратегия за региона на Адриатическо и Йонийско море (EUSAIR) и европейската стратегия за региона на Алпите (EUSALP), са платформи за политическо сътрудничество, които спомогнаха за постигане на важен напредък до този момент.
- Те осигуряват възможност за многосекторно, многонационално и многостепенно управление, което спомага за промяна на нагласите (напр. EUSALP: Конференция по въпросите на екологосъобразната инфраструктура; Среща на върха по въпросите на горите „Защита.Гори.Климат“; Конференция по въпросите на мобилността в Алпите).

Регионална
и селищна
политика

- **Те насърчават развитието на европейския континент** в контекста на действия за сътрудничество в областта на 3-те общи за тях тематични приоритета, като околна среда и изменение на климата, научни изследвания/иновации и икономическо развитие и свързаност.
- Те могат да **мобилизират няколко възможности за финансиране**, като програмите Interreg, всички фондове на политиката на сближаване, фондовете на Европейската инвестиционна банка и частни инвестиции.

3. ОСВЕН ФИНАНСОВА ПОМОЩ НИЕ ПРЕДОСТАВЯМЕ ПОДКРЕПА ЗА ПОЛИТИКИ ЗА ОБЛЕКЧАВАНЕ НА ПРАВНИТЕ И АДМИНИСТРАТИВНИТЕ ПРЕЧКИ В ТРАНСГРАНИЧНИТЕ РЕГИОНИ.

Липсата на хармонизация на европейско равнище често затруднява постигането на напълно отворени граници. Това може да доведе до реални трудности за гражданите, които живеят в граничните региони и които представляват една трета от населението на ЕС. Ако бъдат отстранени дори само 20 % от законодателните, административните и институционалните пречки, това би могло да доведе до нарастване на регионалния БВП с 2 % в граничните региони.

Европейската комисия (ГД „Регионална и селищна политика“) управлява платформата „Насърчаване на граничните региони на ЕС“, която е част от 10-те мерки, предложени в Съобщението на Комисията „Насърчаване на растежа и сближаването в граничните региони на ЕС“. Целта е да се представят начините за намаляване на сложни, продължителни и скъпоструващи трансгранични взаимодействия и да се насърчи обединяването на услуги по вътрешните граници на ЕС. Платформата е предназначена за заинтересованите лица в граничните региони, включително управляващи органи и съвместни секретариати на програмите Interreg, но не е ограничена само до тях. Тя е място за обмен на въпроси от значение за граничните региони, като и за споделяне на добри практики и намерени решения на пречки в граничните региони. В платформата могат да се публикуват дискусии и материали по различните теми, представени в Съобщението.

ГД „Регионална и селищна политика“ е организираща много успешни семинари по въпроси, оказващи въздействие върху ежедневието на гражданите. Те включват специални конференции, посветени на теми, свързани със здравето (декември 2018 г.), с голям брой участници, включващи съответни заинтересовани лица и лица на ръководни позиции, както и проведената наскоро конференция (ноември 2019 г.) относно липсващите връзки в трансграничния транспорт.

ГД „Регионална и селищна политика“ се стреми също така да улесни предоставянето на конкретна подкрепа за премахването на пречки в контекста на проекта b-solutions. Целта на този проект, управляван от Асоциацията на европейските гранични региони (AEBR) под надзора на ГД „Регионална и селищна политика“, е да се намери решение на правните и административни пречки/трудности по вътрешните граници на ЕС. Съществуват например предизвикателства пред разширяването на обхвата на дуалното образование в някои трансгранични региони, създаването на безпроблемно функциониращи съвместни звена за първа медицинска помощ и помощ при пожар, признаването на квалификации за професии, за които е налице голямо търсене, и разрешаването на административни проблеми, които възпрепятстват движението на квалифицирани работници. Това са само част от проблемите, които привличат вниманието ни. Към днешна дата 43 пилотни проекта в различни категории са получили подкрепа, а за първото тримесечие на 2020 г. е планирана конференция за споделяне на опита по проекта b-solutions.

В рамките на Interreg и макрорегионалните стратегии се поставя акцент на участието на младежта и гражданското общество, което е в съответствие с новите политически приоритети на Комисията:

▶ 4-те макрорегионални стратегии ангажират млади граждани в политическия дебат. Младите хора от региона на Балтийско море участват в младежки лагер „Балтийско море“, посветен на тяхната регионална идентичност, а младежите от региона на Алпите участват в конкурс „Представи проекта си“, в който Комисията отличава техните най-добри проекти. В региона на Адриатическо и Йонийско море 600 души, включително младежи, участваха в проекта „ОЧЕРТАВАНЕ НА КРАЙБРЕЖИЕТО“, за да планират бъдещето на крайбрежните пътища. Бто издание на Дни на участието отново предостави възможност и тази година младите хора в региона на река Дунав да бъдат част от дискусията относно образованието и заетостта в региона.

▶ Проектът „Младежи доброволци в Interreg“ (IVY), управляван от Асоциацията на европейските гранични региони от 2017 г. насам с подкрепата на ГД „Регионална и селищна политика“, има за цел ангажиране и предоставяне на финансова помощ на млади хора, които да участват като доброволци в дейности по Interreg както на равнището на програмата (т.е. управляващи органи), така и на равнището на проектите (т.е. бенефициери на проекти). Привлечени са почти 400 доброволци от началото на проекта IVY, а около 180 са се включили през 2019 г., за да придобият опит в различни области на Interreg.

▶ От 2019 г. доброволците по проекта IVY организират „Дейности за ангажиране на гражданите“ (CEA), по време на които доброволците приканват гражданското общество и гражданите да обсъдят какво ЕС, и по-специално Interreg, вече прави и следва да направи в бъдеще за техния регион. Това е начин за повишаване на общата ангажираност на гражданите в цяла Европа чрез предоставяне на повече права на младежите, които организират тези събития, и възможност да разработят реален подход „от долу-нагоре“.

ПРИМЕРИ ЗА ПРОЕКТИ

(1) Околна среда – Interreg „Средиземно море“ (MED):

Целта на проекта „Мобилност за почти нулеви емисии на CO2 в туристическите дестинации в Средиземноморието — MOBILITAS“ е намаляване на отрицателното въздействие върху околната среда и на трафика от туристическите потоци в морските курорти. **КАК ВЪЗНАМЕРЯВАМЕ ДА НАМАЛИМ ВЪЗДЕЙСТВИЕТО НА ТРАФИКА ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА?** Чрез разработване на сценарии за мобилност и документи относно мобилност за устойчив туризъм, чрез използване на ИТ инструменти, чрез въвеждане на решения за електрическа и споделена мобилност и чрез издаване на ръководство за мобилност за устойчив туризъм.

▶ **Общият бюджет на проекта е 2,5 млн. евро, със съфинансиране от ЕФРР на стойност 2,1 млн. евро, 10 партньори.**

<https://mobilitas.interreg-med.eu/>

(2) Околна среда: Interreg V–A – Трансгранично хармонизирано намаляване на риска от наводнения в Словения и Хърватия – FRISCO (Трансгранично хармонизирано намаляване на риска от наводнения)

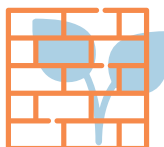
Това е важен проект за смекчаване на риска от наводнения, изпълняван по границата между Словения и Хърватия, която се пресича от множество реки (сред които река Мура и река Драва), причиняващи големи наводнения. Тъй като се очаква изменението на климата да доведе до още по-големи екстремни ситуации, защитата срещу наводнения в трансграничния регион трябва да бъде подсилена.

Проектът (който има 4 компонента) включва редица мерки, в това число и обновяване на язовири и управление на речните басейни, както и мерки за адаптиране към изменението на климата (напр. изграждане на диги срещу преливане на реките, за да се защитят населените места по течението на реките от риска от наводнения).

Проектът допринася за програма INTERREG V–A „Словения — Хърватия“ по специфична цел „Намаляване на риска от наводнения в трансграничните басейни на реките Драва и Купа чрез прилагане на строителни мерки за управление на риска от наводнения“. Трансграничното сътрудничество е от съществено значение, тъй като всяка мярка за намаляване на риска от наводнения при трансгранична река трябва да се координира между партньорите, за да се избегнат едностранчиви подходи, които биха могли да застрашат другата страна.

► **Общата инвестиция за този проект възлиза на 11,5 млн. евро, от които 9,7 млн. евро са предоставени от ЕФРР.**
<http://www.si-hr.eu/en2/projects/approved-projects-2>

(3) Иновации: Interreg V–A „Франция—Обединено кралство (Ламанш)“, програма Manche — CobVauge

По проекта CobVauge, отличен с наградата EuroStars за 2019 г., беше разработен нов и иновативен материал за изграждане на стени чрез прилагане на дървен строителен метод с използване на пръст и влакна. Той е адаптиран към съвременните строителни методи, което дава възможност за преплитане на нишки от древната култура със свеж модерен строителен дизайн. Новият материал се използва в композитни стени, които ще отговарят на действащите разпоредби за топлинен комфорт и за изграждане на енергоспестяващи, високоефективни жилища, които ще бъдат удобни, по-здравословни за живеене и евтини за поддръжка за хората.

► **Приносът от ЕФРР възлиза на 2,8 млн. евро.**
https://ec.europa.eu/regional_policy/en/regio-stars-awards/2019/finalist?r=cobvauge

(4) Иновации ☒ Interreg „Балтийско море“, BaltSe@nior

По проекта се разработват прототипи на интелигентни мебели и тенденции при проектирането в областта на модернизиранията на жилища за дружества, които се занимават с интериорен дизайн. Този проект подобрява уменията на дружествата за работа в транснационална среда и повишава техния капацитет за иновации за създаване на интелигентни продукти, адаптирани към потребностите на възрастните хора, благодарение на което дружествата стават по-иновативни и по-конкурентоспособни. Това е уникална възможност за повишаване на комфорта и нивото на безопасност на възрастните хора и същевременно за подобряване на капацитета за иновации.

► **Общият бюджет на проекта е 2,39 млн. евро, със съфинансиране от ЕФРР на стойност 1,72 млн. евро, 10 партньори.**
<https://projects.interreg-baltic.eu/projects/baltsenior-30.html>

5) Иновации ☒ Interreg „Северна Ирландия, Ирландия, Шотландия“ — BREATH

BREATH (Трансграничен регионален център за обучение относно заболявания на дихателните пътища) е уникален трансграничен клъстер от изследователи от световна класа, които се занимават с причините, лечението и предотвратяването на хроничната обструктивна белодробна болест (ХОББ). ХОББ е nelечимо и бавно прогресиращо състояние, което причинява затруднено дишане и необратимо увреждане на белите дробове. ХОББ е относително свръхчесто срещано заболяване в Ирландия, Северна Ирландия и части от Шотландия. Тъй като често не се разпознава и диагностицира, то се нарича понякога „невидимата болест“, като скоро ще бъде 3-тата водеща причина за смъртност по света. Важна част от мисията на проекта BREATH е да се обучи група от приблизително 20 от най-добрите млади учени, които да спомогнат за борбата с ХОББ и за повишаване на осведомеността относно това заболяване в региона и които ще си сътрудничат с фармацевтичните предприятия в региона (някои от които са създадени от университетите).

► **Общият бюджет на проекта е 8,5 млн. евро, със съфинансиране от ЕФРР на стойност 8,5 млн. евро.**
https://ec.europa.eu/regional_policy/en/projects/united-kingdom/enhancing-r-d-to-reduce-lung-disease-in-ireland-scotland-cross-border-region

(6) Иновации – Interreg V–A „Франция, Германия, Белгия и Люксембург (Регион Гранд)“

Правителствата на Германия, Белгия, Франция и Люксембург възложиха на IZES gGmbH да разработи пилотна технологична програма за внедряването на стационарни горивни клетки. Използването на високоефективни системи за отопление чрез горивни клетки за целите на комбинираното производство на топлинна и електрическа енергия има ценен принос за постигането на целите на тези правителства в областта на енергетиката и опазването на климата, и оказва положително въздействие върху техните икономики.

Всяка от четирите енергийни клетки в Регион Гранд е виртуална електроцентрала, балансираща производството и потреблението на електроенергия чрез използване на капацитета за съхранение на клетките или чрез обмен на излишна мощност с други взаимосвързани клетки (включително и като трансграничен пренос) чрез интелигентни мрежи на ниво разпределителна мрежа. Общото балансиране се управлява от цифров онлайн контролен модул във всяка енергийна клетка и се ръководи от пазара на електроенергия. Целта е да се включат големи дялове от възобновяема енергия в електроенергийните системи на Регион Гранд. Този проект беше отличен с наградата RegioStars през 2019 г.

► Приносът от ЕФРР възлиза на 0,9 млн. евро.

https://ec.europa.eu/regional_policy/en/regio-stars-awards/2019/finalist?r=energy-cells-gr